

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera
a soudkyň Mgr. Daniely Menclové a Mgr. Lenky Havlíčkové ve věci

žalobkyně: **M. J.**, narozená X,
t. č. ve Věznici Nové Sedlo, objekt Drahonice,
sídlem Drahonice 41, 441 01 Podbořany,

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Nové Sedlo**,
sídlem Hlavní 2, 438 01 Žatec

o žalobě proti rozhodnutí speciálního pedagoga Věznice Nové Sedlo ze dne 16. 9. 2020,
č. j. VS-161230/ČJ-2020-801932,

takto:

- I. Rozhodnutí speciálního pedagoga Věznice Nové Sedlo ze dne 16. 9. 2020, č. j. VS-161230/ČJ-2020-801932, **se pro vadu řízení zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši **76 Kč** do třiceti dnů
od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

1. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí speciálního pedagoga Věznice Nové Sedlo ze dne 16. 9. 2020, jímž byla zamítnuta její stížnost proti rozhodnutí vychovatelky oddělení výkonu trestu žalované (dále jen „vychovatelka“), ze dne 11. 9. 2020, č. j. VS 161230/ČJ-2020-801932. Tímto rozhodnutím vychovatelka podle § 46 odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“), uložila žalobkyni kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na tři dny s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení. Kázeňský trest byl žalobkyni uložen za jednání spočívající v tom, že byla dne 28. 8. 2020 v 9:50 hod., při kontrole oddílu F přistižena na pokoji č. 2, jak spí na lůžku a je přikrytá dekou, čímž žalobkyně porušila § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu.

Žaloba

2. V žalobě žalobkyně konstatovala, že se v období od 20. 8. 2020 do 2. 9. 2020 nepřetržitě hlásila k zubnímu lékaři prostřednictvím zdravotního střediska i vězeňské služby, jelikož měla akutní bolesti zubu a otok. Uvedla, že dne 25. 8. 2020 se k této bolesti přidala zimnice, krvácení dásní a bolest hlavy se závratí. S ohledem na to neustále urgovala vězeňskou službu i zdravotní středisko s žádostmi o analgetika, avšak bezvýsledně. Kvůli zmíněným symptomům nemohla spát. Situace vygradovala dne 28. 8. 2020, kdy byla přistižena dozorkyní, jak leží přikrytá na lůžku.
3. Žalobkyně zdůraznila, že zdravotní středisko ji nechalo trpět několik dnů ve velkých bolestech, ačkoliv jim svůj aktuální zdravotní stav několikrát hlásila, tak jak ji nařizuje vězeňský řád. Její zdravotní potíže byly zcela evidentní díky velkému otoku. Konstatovala, že vše může doložit výpisy z objednacích knihy a svědky.
4. Uložený trest měla za nespravedlivý. Pokud by totiž byla včas zbavena bolesti, vědomě by prohřešek nespáchala. Podotkla, že v daném případě nebyly zohledněny okolnosti, za nichž se přestupku dopustila. Dále zdůraznila, že se od roku 2011 léčí na psychiatrii s poruchou spánku. K léčbě onemocnění užívá léky. Tyto léky, bez kterých není schopná usnout, jí ovšem v době spáchání přestupku nebyly podány.
5. Žalobkyně se domnívala, že potrestáním byla porušena její základní lidská práva a její potrestání nebylo oprávněné a uložený trest nepřipustný.

Vyjádření žalované k žalobě

6. Žalovaná k výzvě soudu předložila správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhla její zamítnutí pro nedůvodnost. Konstatovala, že žalobkyně byla dne 28. 8. 2020 přistižena, jak spí na lůžku přikrytá dekou bez písemného povolení. O tomto jednání byl dne 28. 8. 2020 sepsán záznam o kázeňském přestupku. Na jeho základě bylo zahájeno kázeňské řízení ve smyslu § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu, v rámci kterého byla žalobkyně uznána vinnou z porušení § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu, podle kterého je odsouzený mimo jiné povinen dodržovat vnitřní řád věznice. V této souvislosti žalovaná zdůraznila, že čl. 6 odst. 13 Vnitřního řádu věznice Nové Sedlo stanoví, že pokud odsouzená odpočívá v době osobního volna vymezeném v časovém rozvrhu dne, může ležet ustrojená na řádně ustlaném lůžku, nepřikrytá a bez obuvi. Mimo tuto dobu může odsouzená ležet na lůžku pouze na základě písemného povolení, které vydá ošetřující lékař a v době jeho nepřítomnosti inspektor dozorčí služby.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

7. Žalovaná dále konstatovala, že žalobkyně se ke svému jednání doznala, ale odůvodnila ho zdravotními problémy. K tomu žalovaná uvedla, že šetřením na zdravotním středisku bylo zjištěno, že zdravotní stav odsouzené v období od 20. 8. 2020 do 1. 9. 2020 (včetně 28. 8. 2020) nebyl akutní, žalobkyně neměla oteklou tvář a byla bez teplot. Současně byla poučena jak se chovat v případě zhoršení jejího zdravotního stavu.
8. S ohledem na shora uvedené žalovaná trvala na tom, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě prokázaných skutečností, je dostatečně odůvodněno a bylo vydáno v souladu s příslušnými právními předpisy.

Replika

9. V podání ze dne 8. 12. 2020 žalobkyně uvedla, že vrchní sestra, jejíž vyjádření si žalovaná vyžádala a na něž odkazuje ve svém vyjádření k podané žalobě, žalobkyně neviděla. Vrchní sestra tudíž nemohla vědět v jakém stavu byla žalobkyně. Nadto zdravotní sestra není kompetentní k posouzení zdravotního stavu. Žalobkyně namítala, že jí po celou dobu nebyla změřena teplota. Co se týče otoku tváře, ten může potvrdit jak ošetřující zubní lékař, tak i odsouzená J. S., která několikrát upozorňovala dozorce na zdravotní stav žalobkyně. Žalobkyně byla přesvědčena, že její zdravotní stav neměl kdo posoudit, neboť ve věznici dlouhodobě chybí lékař a povolení k ležení vydává vrchní sestra pouze na základě zjištění, že má odsouzená vysoké teploty.

Posouzení věci soudem

10. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobkyně i žalovaná s takovýmto postupem soudu souhlasily.
11. Napadené rozhodnutí ředitele věznice soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
12. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda je žalobou napadené rozhodnutí přezkoumatelné, neboť k meritornímu přezkumu může soud přistoupit pouze v případě rozhodnutí, které je mimo jiné srozumitelné a dostatečně odůvodněné. Základním předpokladem poskytnutí efektivní soudní ochrany právům účastníků řízení je právě existence řádného odůvodnění všech částí výroku rozhodnutí správního orgánu. Pouze za těchto podmínek mohou účastníci řízení řádně formulovat své výhrady proti rozhodnutí správního orgánu (tzv. žalobní body). Neobsahuje-li odůvodnění rozhodnutí uvedené náležitosti, je tím účastníkům řízení znemožněno, aby formulovali konkrétní meritorní žalobní námítky. V

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

takovém případě jim je soudní ochrana poskytnuta nikoli pro nezákonnost rozhodnutí, pokud jde o věcné řešení předmětu správního řízení, ale pro jeho nepřezkoumatelnost.

14. Soud si je vědom, že žalobkyně v nyní projednávané věci výslovně nenamítala nepřezkoumatelnost žalobou napadeného rozhodnutí. Nicméně soud po prostudování žalobou napadeného rozhodnutí zjistil, že napadené rozhodnutí, postrádá řádné odůvodnění ve vztahu k námitkám žalobkyně uplatněným ve stížnosti proti prvostupňovému rozhodnutí, což v daném případě brání věcnému přezkumu a posouzení důvodnosti žalobních námitek žalobkyně. V takovém případě je soud oprávněn zrušit žalobou napadené rozhodnutí z moci úřední pro vady řízení, které nebyly žalobkyní namítány. (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84 a ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, část VI. publ. pod. č. 1546/2008 Sb. NSS).
15. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že „[z] odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, všechny dostupné na www.nssoud.cz).
16. V projednávané věci žalobkyně ve stížnosti proti prvostupňovému rozhodnutí namítala, že několik dní žádala zdravotní středisko o ošetření u zubního lékaře a analgetika, a to jak písemnou, tak ústní formou. Na skutečnost, že trpí bolestmi a zimnicí upozornila jak zdravotní sestru, tak i zaměstnance vězeňské služby. Na její žádosti ovšem nikdo nereagoval. Dále ve své stížnosti žalobkyně uvedla, že dne 28. 8. 2020 začala zvracet a krvácet z dásní, což rovněž hlásila zdravotní sestře a dozorkyni. Vzhledem k tomu, že jí nebyla poskytnuta žádná pomoc, vyčerpaná si lehla a podvědomě přikryla. Dále ve stížnosti zdůraznila, že své potíže řádně a včas hlásila na příslušných místech. Potrestání vnímala jako nespravedlnost.
17. Žalovaná v napadeném rozhodnutí na námitky žalobkyně nijak nereagovala, pouze uvedla, že po posouzení všech důkazních prostředků lze konstatovat, že zavinění žalobkyně bylo prokázáno a uložený kázeňský trest je umírněný závažnosti spáchaného přestupku a je v souladu s účelem výkonu trestu odnětí svobody. Podle žalované zjištění dostatečně a věrohodně prokázala, že odsouzená ve výkonu trestu odnětí svobody nepovoleně spala na lůžku. Žalobkyně tak podle žalované zaviněně spáchala kázeňský přestupek.
1. V projednávaném případě nelze přehlédnout skutečnost, že žalovaná se v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí soustředila pouze na skutečnost, že žalobkyně dne 28. 8. 2020 spala na lůžku, bez toho aniž by jí k tomu bylo vydáno příslušné povolení. V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí ovšem zcela absentuje zdůvodnění, proč žalovaná nepřisvědčila námitkám žalobkyně ohledně jejího zdravotního stavu, z jakého důvodu považuje tvrzení žalobkyně za nepravdivá. Z velice stručného a úsečného odůvodnění napadeného rozhodnutí, není zřejmé, zda žalovaná zdravotní stav žalobkyně nepovažovala za závažný, resp. z jakého důvodu měla za to, že žalobkyně nejevila, a to ani dne 28. 8. 2020, známky onemocnění vyžadující akutní ošetření. Žalovaná neuvedla, proč nepřisvědčila tvrzení žalobkyně o tom, že si předmětného dne lehla na lůžko a přikryla se,

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

aniž by disponovala písemným povolením od ošetřujícího lékaře či dozorčí služby, neboť byla ve špatném zdravotním stavu, o němž opakovaně informovala zdravotní sestru i zaměstnance vězeňské služby, a který by jí opravňoval k ležení na lůžku pod přikrývkou, jak v době jejího osobního volna, tak i mimo tuto dobu. Žalovaná sice ve svém odůvodnění uvádí, že ke svému závěru o zaviněném jednání žalobkyně dospěla „*po posouzení všech důkazních prostředků (dotazem na zdravotní oddělení)*“, nicméně už neuvádí, jaká byla odpověď zdravotního oddělení na dotaz žalované, jak důkazní prostředek hodnotila a k jakým závěrům na jeho základě dospěla. V žalobou napadeném rozhodnutí tak není vysvětleno, na základě čeho považovala žalovaná žalobkyni tvrzené skutečnosti za vyvrácené.

2. Na požadavku, aby se žalovaná řádně vyjádřila k námitkám žalobkyně je v daném případě nutné trvat, a to zaprvé z toho důvodu, aby žalobkyně porozuměla, proč v odvolacím řízení neuspěla. Zadruhé, je dodržení této povinnosti nezbytné z důvodu přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Absenci reakce žalované na tvrzení žalobkyně, soud považuje za rozpornou s výše citovanými judikaturními závěry Nejvyššího správního soudu ohledně přezkoumatelnosti správních rozhodnutí, a odůvodnění žalované pak v tomto smyslu za zcela nedostatečné, a tudíž nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
3. Pro úplnost soud dodává, že nepominul skutečnost, že žalovaná ve vyjádření k podané žalobě uvedla, že šetřením na zdravotním středisku zjistila, že zdravotní stav žalobkyně v období od 20. 8. 2020 do 1. 9. 2020 nebyl akutní, žalobkyně neměla oteklou tvář a byla bez teplot. Nicméně soud v této souvislosti podotýká, že vyjádření k žalobě není z povahy věci způsobilé nahradit odůvodnění žalobou napadeného správního rozhodnutí. Nedostatky správního rozhodnutí totiž nelze zhojit ve vyjádření k žalobě (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71, publ. pod č. 3077/2008 Sb. NSS, nebo usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, publ. pod č. 1566/2008 Sb. NSS). Je tomu tak proto, že zákonnost rozhodnutí správního orgánu lze poměřovat toliko přes jeho odůvodnění, a nikoliv přes vyjádření k žalobě či ke kasační stížnosti.
4. Dále soud považuje za potřebné směřem k žalované uvést, že si je vědom specifčnosti předmětného typu kázeňského trestání a vnímá, že pro řádný výkon vězeňství a chod samotné věznice je nezbytné, aby opodstatněný a včas uložený kázeňský trest působil výchovně, preventivně a aby byl i vůči ostatním odsouzeným jasným signálem, že v průběhu výkonu trestu odnětí svobody musí ve věznicích dodržovat pořádek a kázeň včetně náležitého respektu k dozorcům i ostatním odsouzeným. Rovněž si je soud vědom toho, že podle nálezu Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 1785/2008, dostupného na nalus.usoud.cz, platí, že „[s] ohledem na charakter rozhodnutí o kázeňských trestech, s přihlédnutím k netypickým okolnostem, za nichž k jejich ukládání dochází, a rovněž vzhledem k lhůtám, ve kterých jsou správní orgány povinny rozhodnout, nelze klást co se takto vydávaných rozhodnutí, resp. jejich preciznosti týká, stejné nároky jako na rozhodnutí ostatních správních orgánů nebo soudů.“ Nicméně, vzhledem k tomu, že rozhodnutí vydaná v kázeňských řízeních mohou citelně zasáhnout do základních práv odsouzeného, nelze mít za to, že je zde *a priori* prostor pro zlehčování procesu rozhodování o kázeňských trestech a pro odůvodňování jeho nedostatků toliko potřebou flexibility. Ústavním soudem připuštěné mírnější nároky na rozhodnutí o kázeňských trestech tedy podle názoru zdejšího soudu nemohou v praxi vést k rezignaci správních orgánů na jejich povinnosti, aby vydaná rozhodnutí byla srozumitelná a logicky zdůvodněna ve všech podstatných Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

aspektech, aby se správní orgány vypořádaly s provedenými důkazy v řízení a aby v rámci své rozhodovací činnosti postupovaly v souladu s procesními právy odsouzených tak, jak jsou jim garantována v obecně závazných právních předpisech zejména v podobě zákona o výkonu trestu a vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

5. Vzhledem k výše uvedenému soudu nezbylo než napadené rozhodnutí speciálního pedagoga Věznice Nové Sedlo výrokem I. rozsudku zrušit dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátit žalované k dalšímu řízení. V něm bude žalovaná podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku, a bude se tedy muset zabývat námitkami žalobkyně uplatněnými ve stížnosti proti prvostupňovému rozhodnutí a učinit o nich úvahu. Protože je dané pochybení odstranitelné i jen v řízení před správním orgánem II. stupně, nepřikročil již soud současně dle § 78 odst. 3 s. ř. s. i ke zrušení prvostupňového rozhodnutí.
6. Vzhledem k tomu, že žalobkyně měla ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení v celkové výši 76 Kč toliko za zaplacené poštovné (za podání žaloby ve výši 57 Kč a za podání repliky ve výši 19 Kč). Jiné náklady žalobkyni, která byla osvobozena od soudních poplatků, v tomto řízení podle obsahu soudního spisu nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Ústí nad Labem 31. ledna 2022

7

16 A 110/2020

Mgr. Václav Trajer, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)